

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 90 36

F: 01 478 90 21

E: gp.mkgp@gov.si

www.mkgp.gov.si

Številka: 013-20/2019/48

Datum: 13. 1. 2023

Zadeva: Zapisnik 11. seje Sveta za živinorejo

Enajsta seja Sveta za živinorejo (v nadaljnjem besedilu: Svet) je potekala 13. 1. 2023, na MKGP Dunajska cesta 22, Ljubljana in po spletni povezavi in je trajala od 10.00 do 12.00 ure.

Prisotni člani Sveta: izr. prof. dr. Marija Klopčič, prof. dr. Janko Mrkun, g. Peter Podgoršek, ga. Jana Tavčar, g. Roman Savšek, g. Anton Kukenberger, g. Miran Ačko, dr. Jože Verbič, g. Klemen Brglez, mag. Miha Štular, g. Danilo Potokar in mag. Andrej Kastelic.

Po spletni povezavi prisotni člani Sveta: viš. pred. mag. Ajda Kermauner Kavčič, doc. dr. Dušan Terčič, doc. dr. Špela Malovrh, dr. Peter Kozmus, doc. dr. Maksimiljan Brus, g. Primož Kokovica.

Ostali prisotni po spletni povezavi: ga. Tatjana Buzeti, g. Igor Ahačevčič, ga. Maša Žagar, g. Peter Nagode, mag. Marjeta Bizjak, mag. Polona Kolarek Novšek (vsi MKGP)

Odsotni člani Sveta: mag. Sašo Sever, g. Alojz Varga

Ostali prisotni: ga. ministrica Irena Šinko, g. Andrej Šalika, ga. Mateja Cugmas in ga. Helena Srnel (vsi MKGP), doc. dr. Matjaž Mesarič (VF)

Ostali vabljeni odsotni: ga. Vesna Stariha, predsednica Mednarodnega združenja rejcev bosanskih planinskih konj

Predlagan je bil naslednji dnevni red:

1. Potrditev dnevnega reda
2. Pregled in potrditev zapisnika 10. seje Sveta za živinorejo
3. Nagovor ministrice
4. Bosanski planinski konj, vloga za spremembo rejskega programa
5. Aktualna problematika v živinoreji
6. Razno

Predsednica Sveta je pozdravila vse prisotne in ugotovila, da je Svet sklepčen.

Ad. 1

Predstavljen je bil dnevni red in dan v potrditev.

Sklep 1: Dnevni red 11. seje je bil soglasno potrjen.

Ad. 2

Predsednica pregleda zapisnik 10. seje Sveta, ugotovi, da so bili vsi sklepi izvedeni in ga predlaga v potrditev.

Sklep 2: Zapisnik 10. seje Sveta je bil soglasno potrjen.

Ad. 3

Nagovor ministrice

Ministrica ga. Irena Šinko je pozdravila prisotne in izpostavila naslednje teme:

- Sprejeta je Uredba o dobrobiti živali, kampanja se prične marca
- V ponedeljek 16. 1. 2023 bo v DZ posvet o zaščiti živali, tudi o zavetiščih za rejne živali. Rejne živali so po mnenju ministrice za ekonomsko izkoriščenje. V primeru odvzema živali bo predlagan prehodni hlev, kjer bo možen odkup teh živali, v primeru bolnih živali pa zakol. S tem prehodnim hlevom bo upravljala država.
- Ustanovitev strateškega sveta za prehrano ima velik odmev v javnosti. Njegova naloga bo svetovanje pri pripravi smernic za bolj uravnoteženo prehrano v Sloveniji. Kmetijsko in živilsko področje v tem Svetu zastopajo državna sekretarka ga. Tatjana Buzeti, dr. Leskovec in dr. Kuhar. V kmetijskem in živilskem sektorju zelo hitre spremembe niso možne. V pripravi je analiza uporabe kmetijskih zemljišč v povezavi s proizvodnjo na njih.
- Konec junija poteče mandat SŽ, potrebna bo pravočasno predlaganje novih kandidatov.

Člani se glede prehodnega hleva za rejne živali strinjajo s predlogom ministrice, predstavnik KGZS pove, da bodo tudi sami poslali dopis z njihovim mnenjem, da glede na ves nadzor, ki ga imamo v Sloveniji, ni potrebno zavetišče, ampak prehodni hlev v lasti države. To podpira tudi predstavnik Veterinarske zbornice Slovenije. Ministrica razloži tudi, da je bilo v 2022 nekaj takih intervencij (3), in da tega ni veliko. Hlev že obstaja, ne bo zgrajen na novo, bo le prilagojen tej uporabi. V primeru da ne bodo v njem živali, bo uporabljen za skladišče. Tako večjih dodatnih stroškov s tem ne bo.

- V letu 2022 so bila povečana sredstva za preglede kmetij za namen DŽ živali.

Predstavnik konjereje daje pobudo: v primeru, da ima kmet hlev v strnjem naselju in ta ne ustreza smernicam, želi pa ta hlev prestaviti na drugo lokacijo, mnogokrat naleti na birokratske ovire. Predlaga hitrejšo postopke s čim manj ovir, da prestavitev hleva poteče čim hitreje. Ministrica pove, da je bil včeraj sestanek na MOP, ki je pristojen za postopke po gradbeni zakonodaji. Vedno več je težav pri pridobivanju gradbenih dovoljenj zaradi vključitve drugih deležnikov v postopek, kar ovira izdajo dovoljenj. V 2023 imamo na MKGP namen prenoviti Zakon o kmetijstvu (Zkme) z medresorskim soglasjem deležnikov, pri tem bo potrebna uskladitev tudi z gradbeno zakonodajo.

Predstavnik govedoreje predlaga, da Zkme uzakoni izjemo, da bo možno hleve postavljati brez sprememb OPN. MKGP poziva, naj zagovarja poenostavitve teh postopkov. Predstavi primer, ko so postopki trajali tudi 10 let, obstaja nevarnost opuščanja proizvodnje zaradi tega. Ministrica odgovori, da ni vse odvisno le od MKGP ampak tudi od drugih deležnikov.

Sklep 3: Svet za živinorejo podpira MKGP, da se rejne živali, ki bodo odvzete iz kmetij, začasno nastani v prehodnem hlevu, ki je v upravljanju in lasti države.

Sklep je bil soglasno sprejet.

Predsednica Sveta izpostavi sestav strateškega sveta za prehrano, bega jo glede vsebin in glede ustanovitve izven kmetijskega in živilskega resorja. Ministrica odgovori, da so na prvi seji tega posvetovalnega telesa izpostavili, da najprej želijo ureditev študentske prehrane, nato bo na vrsti

košarica živil. Na sejo Sveta za kmetijstvo in podeželje bo povabljena predsednica novega Sveta, tam bo predstavila njihove usmeritve. Predočeno ji bo, da se v kmetijstvu razmere na hitro ne morejo spreminjati. Ministrica tudi pričakuje, da bodo drugačni pogledi tega posvetovalnega telesa odprli določena strateška vprašanja npr. samooskrbo.

Ad. 4

Bosanski planinski konj, odziv na priznanje te pasme kot avtohtone v Sloveniji

Mednarodnemu združenju rejcev bosanskih planinskih konj je MKGP v začetku leta 2017 izdal odločbo na podlagi Zakona o živinoreji. Minister je z odločbo potrdil rejski program za nedoločen čas, pri čemer je bilo predhodno pridobljeno strokovno mnenje Sveta za živinorejo. Za nedoločen čas je bila v isti odločbi priznana tudi rejska organizacija.

Svet za živinorejo je po predpisanem postopku obravnaval rejski program za pasmo bosanski planinski konj in ga potrdil kot ustreznega z manjšimi popravki. Vlagatelj je poslal dopolnitev rejskega programa za bosanskega planinskega konja. Svet za živinorejo je ponovno pregledal dopolnitve in pojasnila in podal dodatno mnenje ocenjevalcev. Nakar je bil rejski program potrjen s strani MKGP kot pristojnega organa.

V letu 2022 pa je Mednarodno združenje rejcev bosanskih planinskih konj vložilo vlogo za spremembo rejskega programa za to pasmo zaradi uskladitve z Uredbo (EU) 2016/1012 Evropskega parlamenta in sveta o zootehničnih in genealoških pogojih za rejo, trgovino s čistopasemskimi plemenskimi živalmi, hibridnimi plemenskimi prašiči in njihovim zarodnim materialom, ter za njihov vstop v Unijo, ter o spremembi Uredbe (EU) št. 652/2014, direktiv Sveta 89/608 EGS in 90/425/EGS, ter razveljavitvi določenih aktov na področju reje živali (»Uredba o reji živali) ter Uredbe o izvajanju uredbe (EU) o reji živali (Uradni list RS št. 59/2018), v nadaljevanju URŽ.

MKGP je vlogo in priložene dokumente pregledalo, pred potrditvijo sprememb z odločbo ministra je potrebno pridobiti strokovno mnenje Sveta za živinorejo, ki poteka po III. poglavju 13. člena Poslovnika o delu Sveta za živinorejo. V tem postopku predsednica Sveta za živinorejo imenuje dva ocenjevalca izmed članov, pri čemer upošteva, da ni navzkrižja interesov in jima določi rok za izdelavo strokovnega mnenja. Pri pripravi strokovnega mnenja dveh članov imajo ostali člani Sveta pravico do posredovanja pripomb. Ocenjevalca pri pripravi strokovnega mnenja na morebitne pripombe nista vezana. Strokovno mnenje, ki ga pripravita se šteje za strokovno mnenje Sveta. To strokovno mnenje je pozitivno.

Na 11. Sejo Sveta za živinorejo je bil povabljen strokovni vodja za pasmo bosanski planinski konj, dr. Matjaž Mesarič, ki najprej v splošnem predstavi rejski program za pasmo, ki se izvaja od leta 2010, ko je bilo mednarodno združenje ustanovljeno. Do leta 2023 se je populacija trikrat povečala. Gre za pasmo, ki ni moderna in popularna, a zelo pomembna za genetsko raznovrstnost v živinoreji. V rejskem programu se spreminja, oziroma dopolnjuje zgradba izvorne rodovniške knjige (RK) in s tem usklajuje z evropsko zakonodajo, to je URŽ.

Ocenjevalca sta bila predstavnik VF prof. dr. Janko Mrkun in predstavnik KGZS g. Danilo Potokar. Ocenjevalca, ki ju je predsednica Sveta zaprosila za pripravo strokovnega mnenja, potrdita da je rejski program za bosanskega planinskega konja v skladu z evropskimi zahtevami.

Predstavnik konjereje vpraša ali je možno izvajanje RP, ker je v njem navedeno, da je RK zaprtega tipa, rejsko društvo pa je pri tem oblikovalo tudi dodatni del RK, vpraša še kdaj se pri zunanosti meri višina. Dr. Mesarič odgovori, da gre res za zaprto rodovniško knjigo, z dodatnim oddelkom so želeli povečati populacijo, ki mora ustrezati standardom pasme, tako fenotipsko kot genotipsko (genetski markerji). S tako povečano populacijo je lažje izvajati selekcijo. Glede višine živali pa odgovori, da je omejitev glede na ocene telesne zunanosti, ni pa več le višina. Prvi vpis

živali je možen pri tretjem starostnem letu. MKGP še obrazloži, da zaprtost RK in oblikovanje dodatnega dela ni v protislovju, v konjereji namreč evropska zakonodaja dopušča, da se v glavni del RK lahko vpisujejo živali drugih pasem, kar mora opredeliti RP. V primeru BPK pomeni zaprtost RK prepoved vpisovanja drugih pasem v glavni del RK.

Predstavnica BF-Zootehnike vpraša, kako se potomci uvrščajo v dodatni del RK in ali je dodatni del oblikovan za oba spola. Dr. Mesarič: potomci gredo v glavni del RK. MKGP dodatno pojasni, da URŽ za kopitarje dopušča vpis v RK z izjemami, ki morajo biti opredeljene v RP. Dodatni del RK je oblikovan za oba spola.

Predstavnik KIS vpraša pri točki 2.2. v rejskem programu, kjer gre za izvirno RK, kakšna so pravila za druge države, kjer redijo to pasmo konj. Dr. Mesarič: izvirna RK določa pogoje, ki jih morajo upoštevati filialne RK v drugih državah, ki redijo to pasmo konj. Dodatno vprašanje je bilo, kako je s tem v BiH. Odgovor: v BiH nimajo RK, niti RP, če bi želeli, to lahko ustanovijo ob upoštevanju izvirne RK. MKGP dodatno razloži pogoje za vpis konj v RK, natančno po URŽ. Navede tudi primere drugih pasem, in sicer, haflinger in lipicanec.

Predstavnik KIS sprašuje še glede pasme istrsko govedo, ki se je ohranila le v Istri, kjer ga tržijo kot kulinarčno specialiteto, želijo tudi povečati populacijo. Na koprskem je precej ljubiteljev, oziroma rejcev tega goveda. Kako bi lahko tak RP zaživel, saj so vsi vpisani v hrvaške RK. Težave so pri subvencijah, ki brez RP niso možne. MKGP odgovori: izvirna rodovniška knjiga je le v konjereji, ne pa pri drugih pasmah. Opciji sta dve: Hrvaška razširi njihov RP v Slovenijo ali pa v Sloveniji ustanovimo svoj RP – obnova in revitalizacija pasme. Od Hrvaške bi morali kupiti plemenske živali in ustanoviti slovenski RP. Verjetno bo povezano s stroški za vpise. Zbrati se mora dovolj rejcev z dovolj živali, da se oblikuje RP. Ocenjuje, da ima KIS dovolj dobro vzpostavljen sistem, da priključi še eno pasmo.

Sklep 4: Člani Sveta za živinorejo potrjujejo pozitivno strokovno mnenje o spremembah rejskega programa za pasmo bosanski planinski konj.

Sklep je bil soglasno sprejet.

Ad. 5

Aktualna problematika v živinoreji

Predsednica Sveta za živinorejo pove, da so bile težave v živinorejskem sektorju predstavljene že na prejšnjih sejah, a se še vedno zaostčujejo.

Predstavnik KIS, dr. Jože Verbič pa je opozoril, da v javnosti krožijo napačni podatki o nadpovprečni porabi mesa v Sloveniji. Ti podatki so se pojavili tudi v Poročilu o okolju v Republiki Sloveniji 2022. V Sloveniji naj bi po teh podatkih porabili 91 kg mesa na prebivalca, v EU pa 69 kg. Podatki FAO kažejo, da je poraba mesa v Sloveniji 72,5 kg na prebivalca, kar je pod povprečjem EU (75 kg). Prav tako smo v Sloveniji pod EU povprečjem po porabi jajc in mleka. Razhajanja so posledica napake pri interpretaciji statističnih podatkov. Gre za primerjavo porabe mesa, ki je za povprečje EU podano v kg mesa, za Slovenijo pa v kg klavnih trupov.

Opozoril je tudi, da precenjujemo prispevek živinoreje k emisijam toplogrednih plinov. Trenutna metodika, ki jo uporabljamo za oceno toplogrednega učinka metana ne upošteva, da je metan v atmosferi kratko obstojen (približno 12 let). S to problematiko se intenzivno ukvarjajo na univerzi v Oxfordu, pa tudi Medvladni panel za podnebne spremembe (IPCC) je oblikoval delovno skupino, ki se bo opredelila do tega. Če obračunamo toplogredni učinek metana po novi metodiki, se prispevek kmetijstva v Sloveniji k skupnim emisijam zmanjša od sedanjih 10,9 % na 4,8 %, prispevek živinoreje pa od sedanjih 7,9 na 1,3 %. Povedal je, da bo do formalne uveljavitve nove metodike verjetno preteklo še nekaj let, da pa je treba pri oblikovanju ukrepov za zmanjšanje

emisij to upoštevati, da se ne bi prenačili z dragimi ukrepi, ki bodo imeli po novi metodiki majhen učinek. Opozoril je tudi, da veljajo ugotovitve o manjšem prispevku metana k podnebnim spremembam le v primeru, če ostajajo emisije metana na podobni ravni ali če se zmanjšujejo. Če se emisije povečujejo, izkazuje nova metodika večji učinek na podnebje kot metodika, ki jo uporabljamo sedaj.

Nadalje je povedal, da je v pripravi posodobitev Celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta (NEPN). Predhodno posvetovanje z javnostjo je pokazalo, da želi javnost ambicioznejše ukrepanje na področju prometa in kmetijstva. Pri pripravi novih scenarijev za projekcije emisij bomo potrebovali izhodišča o obsegu pridelave in prireje do leta 2050. Predlagal je, da izhodišča obravnavata Svet za živinorejo in Svet za kmetijstvo (ko bodo pripravljena).

Razprava se je nadaljevala še o organskih gnojilih, ki imajo pozitiven vpliv na zadrževanje vode v tleh in s tem na omilitev posledic suše. Eden od članov meni, da so v SN skupne kmetijske politike 2023-2027 vprašljive spodbude za rejo krav dojlj na celotnem območju RS, tudi v ravninskem delu.

Ad. 6

Razno

Predstavnik rejcev prašičev g. Varga je po e-pošti poslal tri vprašanja. Na vprašanje glede dobrobiti živali in vprašanje o shemi Izbrana kakovost Slovenija so bili pridobljeni odgovori MKGP in poslani po e-pošti. Za ukrep krmljenje prašičev za zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov pa je odgovor v pripravi. Odgovor za g. Varga bo podan na naslednji seji, predvidoma v marcu.

Predsednik ZDRDS izpostavi problem divjih zveri in zmanjševanje staleža drobnice v zvezi s tem. Pove, da bo Švedska uravnavala stalež volkov, zanima ga, kako bo s tem v Sloveniji. Sprašuje še glede popravka cenika za ocenjevanje škod po zvereh na MOP, ki je bil dodan, ki ni overjen in ni ustrezen. Predlaga umik tega cenika in razpravo o novem ceniku. Predstavi cenovne razlike. Predstavnica BF-Zootehnike podpira predhodnika, saj ne gre le za klavni trup ampak tudi plemensko vrednost živali, ki je zaradi napadov zveri izgubljena.

Ministrica: predstavi usklajevanje tega cenika, strinja se s tem, da mora biti uraden, oziroma overjen cenik. Glede zveri pa doda, da so poleg volkov tudi medvedi, kar postaja nevarno tudi za ljudi. Živali so se toliko razmnožile, da jim je že ogrožen prostor. Dovoljenja za odstrel so v pripravi. Na zasedanjih v EU je bilo več predlogov, da se te živali odstrani iz seznama zavarovanih vrst. Bolj kot medvedi so problematični volkovi, pove predsednik ZDRDS. Njegov predlog podpira tudi predstavnik čebelarjev. Poleg volkov so izpostavljene še škode, ki jih povzročajo šakali.

Sklep 5: Obstoječi Cenik za ocenjevanje škod po zvereh na MOP se zavrne in skliče sestanek s predstavniki MOP. Predhodno je potrebno pridobiti nove kalkulacije za ocenjevanje škode.

Sklep je soglasno sprejet.

Sklep 6.: MKGP se zadoži, da z vodstvom MOP organizira sestanek na temo odvzema zveri iz populacije in ocenjevanja škode, nastale po zvereh.

Sklep je soglasno sprejet.

Ministrica predlaga, da bo s strani MKGP udeleženec sestanka DS dr. Krajčič. Izmed članov SŽ pa predsednik ZDRDS g. Roman Savšek, predstavnik VF prof. dr. Janko Mrkun, predstavnik mesnih pasem govedí Slovenije g. Peter Podgoršek in predsednica SŽ izr. prof. dr. Marija Klopčič.

Predstavnik govedoreje sprašuje še glede obdavčitev OMD plačil, od katerih jih gre polovica v dohodnino. Ministrica odgovori, da se je MKGP pogajalo z MF za vsa plačila, po plačilih. MF so zagovarjali stališče, da je bila v 2012 posodobljena metodologija za obdavčitev po katastrskem dohodku, ki je taka ostala. MKGP je nasprotovalo, a ni uspelo, zato ta tema ostaja odprta.

Predsednica Sveta je sejo zaključila ob 12.00 uri

izr. prof. dr. Marija Klopčič
predsednica Sveta za živinorejo

Klopčič Marija

Zapisala:

Helena Srnel

Srnel

Priloga: lista prisotnih

Poslati: članom Sveta za živinorejo po e-pošti